

Extermini de timorencs

Les milícies pro-indonèsies, amb el suport de l'exèrcit, duen a terme una campanya de matances i deportaments iniciada poc després que s'anunciés la victòria dels independentistes a Tímor. Les Nacions Unides i la comunitat internacional resten impassibles.

El genocidi que van preveure alguns diplomàtics i els membres de la resistència de Tímor s'està produint sense que les Nacions Unides semblin capaces de posar-se d'acord per amenaçar amb l'ús de la força Indonèsia. Els testimonis que arriben de Dili i les altres localitats de Tímor són esfereïdores. Les matances, iniciades poc després que l'ONU anunciés la victòria aclaparadora dels independentistes en el referèndum del dia 30 d'agost, s'han extès per tot el petit territori inva-

dit per Indonèsia el desembre de 1975, mig any després de la sortida dels portuguesos. En poc més d'una setmana, les milícies d'Aitarak, amb el suport de l'exèrcit indonesi, han cremat desenes d'edificis, entre ells la residència del premi Nobel de la Pau, el bisbe Carlos Filipe Ximenes Belo, l'hotel Makhota i la seu de Càrites, i matat centenars de persones sospitoses de voler la independència. Els militars han deportat desenes de milers de timorencs cap a la part indonèsia de l'illa.

Les Nacions Unides, encarregades d'organitzar i supervisar la consulta arran de l'acord entre Portugal i Indonèsia del passat maig, s'han vist superades pels esdeveniments. "L'ONU ha fracassat de forma estrepitosa", ha declarat a Viena el representant de la resistència i premi Nobel de la Pau, José Ramos Horta. Com els acords establien que durant el referèndum la seguretat estaria a càrrec dels indonesis, quan han començat els disturbis han plegat veles i han marxat a casa, abandonant a la se-

va sortir els timorencs que havien treballat amb ells. Molts d'aquests empleats han estat assassinats. Afortunadament, s'han quedat a Dili un grapat de funcionaris de la missió de les Nacions Unides (Unamet) perquè la seva marxa significaria la mort segura per les més de dues mil persones que es van refugiar al local.

Fracàs de les Nacions Unides.

Kofi Anan, el secretari general, ha intentat sense gaire èxit que el Consell de Seguretat prengui una decisió perquè Indonèsia aturi la violència. Després d'intenses negociacions, només ha aconseguit l'enviament d'una delegació a Djakarta, que ha rebut bones paraules del president indonesi, Jusuf Habibie, mentre les milícies han continuat actuant amb impunitat tot i la imposició de la llei marcial.

La proposta de desplegar una força multinacional, recolzada per Austràlia i Portugal, ha estat descartada perquè Indonèsia no en vol sentir ni parlar. "No volem lliçons de ningú", ha declarat el ministre d'Afers Exteriors, Ali Alatas. Davant el rebuig indonesi, Annan ha intentat que el Consell de Seguretat negociï una altra proposta diplomàtica, vist que la intervenció militar està descartada perquè cap país vol enfrontar-se amb el gegant indonesi.

Austràlia, el país més crític amb Indonèsia després de Portugal, ha mobilitzat les seves unitats a Darwin —a una hora de vol de Tímor—, a l'espera que el Consell de Seguretat doni llum verda a la "coalició de països de bona voluntat", en paraules del ministre d'Afers Exteriors, Alexander Downer. Milers de persones s'han refugiat a Austràlia —entre elles el bisbe Belo—, un país que ha passat de donar suport a l'annexió —l'únic del món que ho ha fet— a moure's activament per una solució del conflicte.

La prudència de les Nacions Unides i la passivitat dels Estats Units beneficien Indonèsia, que podria tenir algun pla per impedir que Tímor accedeixi a la independència. Encara que Habibie ha reconegut la seva derrota, alguns

membres del govern, entre ells Alatas i el totpoderós ministre de Defensa, el general Wiranto, han insinuat la necessitat de repetir la consulta perquè "es van detectar irregularitats" que cap observador internacional ha vist. La deportació de desenes de milers d'independentistes i la campanya d'extermini i intimidació seria una mesura necessària per garantir la victòria dels pro-indonesis en un segon referèndum.

Els militars, en contra de la devolució.

Els militars, que semblen dominar la vida política després de la renúncia del president Suharto el maig de 1998, no semblen gaire disposats a abandonar Tímor, on han perdut uns 20.000 homes en els més de vint anys de combats amb la guerrilla del Fretilin. Per ells, la devolució de Tímor

econòmica el govern intenti fer pinya mobilitzant els sentiments nacionalistes, arrelats en un país que ja va fer front al colonialisme holandès amb èxit. Les manifestacions d'aquests dies a l'ambaixada d'Austràlia i la representació de les Nacions Unides confirmen aquesta tesi.

Una altra incògnita és la resposta de la guerrilla i del líder del Consell Nacional de la Resistència (CNRT), José Xanana Gusmao. Durant l'arrest domiciliari, i després des de l'ambaixada britànica on està refugiat, Gusmao s'ha mossegat la llengua, a l'espera que les Nacions Unides s'impliquessin en el conflicte. En no obtenir resposta i davant l'extermini sistemàtic, fins i tot de membres de la seva família, Gusmao podria deixar la moderació de banda i ordenar l'inici de les

Les milícies d'Aitarak han matat centenars de persones i han deportat desenes de milers de timorencs a la part indonèsia de l'illa.

ARXIU / EFE

El líder independentista Xanana Gusmao (a la dreta) fa el signe de la victòria en conèixer el resultat del referèndum del passat 30 d'agost.

Gusmao, que fins ara s'ha mossegat la llengua, podria ordenar la represa de les activitats guerrilleres.

representaria un mal exemple per als secessionistes d'Irian Jaya (la part occidental de Nova Guinea) i els musulmans d'Aceh, al nord de l'illa de Sumatra.

El govern compta també amb la connivència dels dirigents polítics indonesis, que mai han criticat l'invasor de Tímor. Ben al contrari, la presidenta del Partit Democràtic d'Indonèsia (PDI), Megawati Sukarnoputri, va desaprovat el gener la sobtada decisió del president Habibie de negociar el futur del territori. Açò va tindre lloc abans que Sukarnoputri guanyés les eleccions legislatives del juny. No es descarta, per tant, que en un moment de bruta crisi

activitats guerrilleres de les Falintil. De fet, a l'abril, quan les milícies van cometre uns atemptats i el diàleg entre Indonèsia i Portugal es trobava paralitzat, el líder independentista va amenaçar amb recórrer a les armes. Això no obstant, aquesta sembla una opció desesperada perquè aleshores Indonèsia podria justificar la seva presència argumentant una guerra civil entre les faccions timorencs. "Indonèsia vol fer creure al món que nosaltres som incapaços d'entendre'ns", ens va declarar a Dili, el febrer, Joao Alves, membre del CNRT.

Antoni Castel